

Reissu Pohjois-Lappiin 1978

Tästä kaikki alkoi. kirjoitettu v.2016

Olimme tutustuneet keväällä Kuopion kuuluisassa Kaupungin Hotellissa, opiskelijoiden suosimassa Renkussa. Vanhassa seurantalomaisessa ravintolasalissa tanssin merkeissä. Hänen leveä, pitkä rimpsuhameensa heilahteli tanssin tahdissa ja minä poika pistin parastani. Pyörittelin hänet parketilla sekaisin ja pääsin saattamaan hänet kotiinsa persoonallisella Tippa Rellulla. Tietenkin sovittiin seuraava tapaaminen ja aikaisemmaksi, nyt alkuillan tapaamispaikkaan Oscars Pub:iin. Voi niitä aikoja.

Tuon alustuksen jälkeen pääsen nyt asiaan ja muistelen ensimmäistä reissuamme Lappiin. Voi olla, että tarinaan luiskahtaa osia myös muista myöhemmistä reissuista. Mutta eipä sillä liene merkitystä. Tarinat syntyvät elämään.

Tuon alkututustumisen jälkeen, heti kesällä, lähdimme Lappiin, sillä tarve olla kahden oli vastustamaton. Opiskelumme olivat päätöksessä ja me ikään kuin karkasimme ja näin pelastin hänet vanhemmiltaan.

Ja nyt tarina alkaa. Siis ensimmäinen Lapin reissu tulevan vaimoni kanssa.

Suunnittelimme käsikkäin kävellen reissua ja niinpä varustin Tipparellun matkalle poistamalla takapenkin (muutama pultti) ja sisustamalla näin saadun tasaisen tilan patjalla, räsymatoilla ja tyyntyillä. Tipan etupenkit olivat pelkkiä putkikehikoita, joiden väliin oli pingotettu miellyttävän joustavat istuinosat. Kun penkit työnsi etuasentoon ja jalat penkin alle, mahduin nukkumaan kulmittain, jopa aivan suorana, solakka tyttöystävä kainalossani. Ilmanvaihtoa sai tuulilasin alla olevasta hyttysverkolla varustetusta luukusta ja poistoilma aavistuksen raollaan olevista liukuikkunoista. Vaikka sateen sattuessa.

Penkit olivat myös värikkäiden räsymattojen peitossa. Muuta retkeilyvarustusta oli minulla jo valmiiksi, kuten retkikeitin ja telttä, ynnä muuta tarvittavaa. Hänellä oli sitten niitä omia varusteitaan, kuten kiikarit ja peili. Tietenkin hänellä oli myös oma tyynty nallepäällisellä ja pesuvati. Miksikö? No hänellä oli uimahallista saatu jalkasieni, jota kuului liotella päivittäin vedessä hoitoaineessa.

Suunnitelma oli lyhyt ja rento, käydään Lapissa hyvän sään aikaan. Ja matka alkoi mukavasti. Hymyiltiin toisillemme ja kuunneltiin toisiamme. Kiirettä ei ollut Tipalla ajellessa.

Hänen ottama kuva

lialmesta Oulun suuntaan on harvaanasuttua seutua, eikä pinnoite tiessä ollut parhaassa kunnossa. Siinä oli teräväreunaisia kuoppia josta päällyste oli lähtenyt pois. Ties minne.

Katsoessani ihastuttavaa vieressäni istuvaa ihastustani, en ollut huomata uutta kuoppaa ja sain vain vaivoin väistettyä sen tempaisemalla ratista oikein rivakasti. Kuului reipas kirkaisu ja samalla takapyörä tömähti kuoppaan. Kuului kolaus ja auton takakulma repsahti alas. Vanhan Tipan pyöränripustus oli pettänyt.

Tipan takajousitus on ns. vääntötanko-jousitus ja auton perä kenotti tuon taipuisan tangon varassa kallellaan. No kotiin emme halunneet palata. Tavarat siirrettiin toiselle sivulle ja mahdollisimman eteen ja ajettiin eteenpäin. Edessä oli Ahokylä ja siellä huoltoasema/kahvio, jonka omistajalla oli pihassaan hitsauslaitteet ja niin vääntötangon holkki hitsattiin runkoon lehtijousen pätkällä. Auto kulki taas tasaisesti. Pieni episodi ei pelottanut meitä.

Matka siis jatkui ja minä sain oppia linnuista ja luonnosta, sillä rouvakokelas oli intohimoinen lintuharrastaja. Ajattelimme käydä hyvissä ja tunnetuissa lintupaikoissa Limingan ympäristössä, joihin hän ei ollut aiemmin päässyt. Mikä ettei. Ensimmäinen hyvä paikka oli Piippolan lähellä oleva Kortteisen tekojärvi, jossa näimme mustatiiroja. Jopas jotakin, mustia tiiroja. Elis (ensikerta) hänelle. Matka jatkui siis tapahtumarikkaana.

Limingan mustavaristen ja Liminganlahden linturunsauden jälkeen jatkoimme Pohjanlahden rannikolta pohjoiseen ja Rovaniemen kautta tavoitteena Inarinjärven ympäristö ja sitten pääkohteet Karigasniemellä.

Karigasniemellä on komea, lähes kuuden kilometrin pituinen Luobmusjärvi, jonka halkaisee harju. Täällä tavoitteemme oli nähdä Lapin lintuja, alleja, mustalintuja, vesipääskyjä ym. lappilaisia. Se onnistui ja myös sään puolesta kelpasi tallustella ja välillä istahtaa varvikolle sylkkäin. Luobmusjärven pohjoispuolella pystytimme teltan ja jäimme nuotiolle illanistujaisiin ja lepäämään. Ja jalkapesulle.

Olimme jo yöpuulla ahtaassa teltassa, kun havahduimme ulkopuolelta kuuluviin askeliin. Tapsuttelu lähestyi ja unisena mieleen tuli eväitämme etsivä kettu, katsoin ystävääni, tai jopa oikea napakettu. Äänet ja uhkaava hiljaisuus toi jostain syystä mieleen myös ahman. Olisiko parasta sujahtaa ulos puolustuskyvyttömyydestä, siepata kamera käteen ja rynnätä ulos?

Hivuttauduin hiljaa ulos makuusäkistä, tempaisin teltan oven auki ja samassa vierestä kuului valtaisa naurun rämäkkiä. Kuka, kuka ...

Sydän edelleen pamppaillen seurasin riekon lentoa. Se raukka oli säikähtänyt minua pahankerran. Sitten naurun hyrinää kuului myös teltasta.

kuva eräältä myöhemmältä reissultamme

Kevon kanjoni oli tavoitteemme, linnuntietä vielä reilut kymmenen kilometriä, joten purimme teltan, otimme päivävarusteet eväineen mukaan ja piilotimme muut varusteet tunturikoivujen alle pusikkoon. Matka taittui aluksi nopsaan ja kevein askelin ylängön polkua pitkin. Pikkuhiljaa askel alkoi kuitenkin painaa ja olimme jo väsyneitä kun edessämme avautui Kevon kanjoni. Se alkoi aivan yllättäen ja syvästi heti alussa. Paikka on ehdottomasti kauneimpia ja jylhimpiä näkyjä Suomenmaassa. Kanjonin eteläpää, Kevonseinäksi nimetty, oli edessämme. Aurinko valaisi kanjonin toisen seinämän ja toinen oli synkkänä varjossa.

*kuva
Hänestä
Kevon
seinällä*

Kanjonია katsellessamme huomasimme taivaalla lentelevän jalohaukan, joka tunnistettiin harvinaiseksi muuttohaukaksi. Ja nyt siellä oli toinenkin. Kaksi haukkaa teki ilmassa nopeita ja taidokkaita lentoesityksiä, välillä toinen selällään alapuolella, nopea syöksy ja silmukka ja äkkikaarros. Haukat kisailivat aikansa meidän tuijottaessa lähes hengittämättä, kunnes laskeutuivat kalliopahdalle. Siellä saattoi olla niiden pesä. Se oli elisten elis. Elääksemme oli aika nauttia myös myöhäiset lounasevää.

muuttohaukkojen kisailua

Paluumatka sujui reippaasti teltalle iltapalalle ja yönille. Vastaan tuleva rouva hymyili, että mitäs pikajuoksijoita nämä nuoret oikein ovat. Meillä oli kiire tarkistamaan oliko varusteemme tallessa. Ja jalkapesulle.

Seuraavana päivänä palasimme autolle, ajoimme läheiselle poroerotuspaikalle ja patikoimme poropolkuja vielä kauemmaksi Piesjärven joutsenia ja palsasoita katsomaan.

kameraan tarttunut vastaava palsakumpu toiselta reissultamme

Helppokulkuisella jängällä tapasimme reviiriään puolustavan parin upeasti lentäviä ja pitkiä pyrstösulkiaan esittelevät tunturikihut, jotka rauhoittuivat pian ohitettuumme ne. Paluumatkalla pysähtelimme Ailigasjängällä tutustuen myös sen linnustoon rauhassa, sillä tuuli ajoi hyttyset tiehensä. Kyllä hienolla säällä kelpaa ulkoilla.

Ailigas -tunturi oli seuraava tavoitteemme, sillä matka jatkui liikunnan merkeissä. Ailigas ei ollut kaukana, mutta se oli korkealla. Huipulle nouseva polku oli jyrkkä ja nousi viivasuoraan ylös rinnettä, loppumatka lohkareista rakkaa. Korkeuseroa nousulle tuli lähes 300 metriä. Vasta huipulla tajusin polun olevankin mastolle menevän kaapelin upotusojaa, eikä kiviä oltu aseteltu rapuiksi. Mutta näkymät huipulta olivat kiipeämisen arvoiset. Komeaa vaikka yhdellä silmällä katsoen. Korppipoikue taiteili huipun rinteessä lentoharjoituksissa. Niillä oli yllätyksekseni hyvin monipuolisia ääniä karheen raakkumisen lisäksi.

pikkutokka

Siellä oli upeaa raahaamamme teltan ansiosta, sillä jäimme huipulle yöksi katsomaan keskiyön aurinkoa. Iltaidyllin pilasivat kuitenkin äänekkäät turistit, jotka ilmestyivät maastoautolla takaviistosta ja viipyivät mielestämme liian kauan paikalla. Olisihan se pitänyt arvata, että linkkimastolle pääsee myös autolla. Sitten vielä totesimme että retkipatjat olivat kovin ohuita kivikossa nukkumiseen. Valvoimme lähes koko kesäisen yön.

Erään toisen kerran käydessämme siellä yöpymisvarusteet teltoineen jätettiin autolle ja tunturilta palattiin alemmaksi nukkumaan pehmoiselle varvikolle. Illalla virisi se kuuluisa, ainainen tunturituuli pohjoisesta. Ja tuntui ihan kivalle palata alas teltalle. Tunturivarvikko siellä oli oikein hyvä ja pehmainen alusta teltalle. Sijoitin uuden teltan tuulensuojaan kahden kumpareen väliin.

Yöllä puhkesi rankkasade ja pian huomasimme että sadevettä kertyi teltan alle lammikko, eikä kevyessä retkiteltassa ollut vedenpitävää pohjaa. Makuusäkit ja osa muistakin tavaroista kastuivat. Sulloimme ne rinkkoihin, purimme teltan ja marssimme telttaa sadekattona pään päällä pitäen autolle, josta löytyi se kuiva peti auton perätilasta.

Matka jatkui upeaa Tenojoen vartta pohjoiseen. Tämä on ehdottomasti Lapin kaunein tie. Piesjoen varren tunturikoivikossa jalkauduttiin ja pienen nousun jälkeen havaittiin harvinainen, meille ennen kuulematon ja ennen näkemätön sepelrastas. Lintuhavaintoihin tähän saakka olimme todella tyytyväisiä. Hän sai useita eliksiä ja minä kymmeniä.

Ailigas tunturista emme onneksi päässeet heti eroon, sillä Tenojokivarressa on toinen, Nuvvus Ailegas ja vielä kolmas Ailegas Utsjoella. Sieltä oli myös hyvät näkymät Norjan lumihuippuisille tuntureille. Ne näyttivät kylmiltä.

Paluumatka Kevolta Inariin oli yksitoikkoisen komeaa katseltavaa tunturikoivuineen ja karuine järvineen. Jostain syystä katselin enemmän oikealle puolelle ja sain niskani kipeäksi. Onneksi porot eivät liikkuneen juuri lainkaan tiealueilla.

Sitten ihastuin ikihyviksi Inarin seudun karuuteen ja mäntyihin.

Mutta meillä oli vauhti päällä ja jatkoimme eteenpäin.

Seuraavana päivänä oli kaunis sää Saariselällä ja niinpä patikoimme Kiilopäälle nauttimaan fyysisestä rasituksesta ja maisemista. Ja olihan **keräkurmitsa** vielä näkemättä.

Erehdyimme janoissamme juomaan vettä raikkaasta tunturipurosta ja siihenkös herkkä tyttöystäväni reagoi voimakkaasti. Olisiko ollut poronkusema?

Pahoinvoinnin, vatsanväänneiden ja ripulin vuoksi matkamme suuntautui alas ja sitten etelään joutuisasti ja vein hänet Kuopioon äitinsä hoiviin. Hän köllötteli matkan Tipan peräosassa pahoinvointisena ja pahan hajuisenakin. Nyt pehmeästä jousituksesta oli todellista hyötyä kuten myös pesuvadista.

Tämä luontoretki Lappiin teki meistä hieman lapinhulluja ja olemme palanneet sinne kesäaikaan vuosi toisensa jälkeen. Yhteinen reissu kommelluksineen myös satoi meidät toisiimme tiiviisti ja teki minusta myöhemmin ukkomiehen ja ajallaan myös ukin. Sillä lailla.

Samoin kuin me, on tuo em. alumiininen pesuvati säilynyt ja on edelleen käytössä reissuillamme, nyt grillipadan alusena. Hieman kolhiintuneena kuitenkin.